

Nr 123.

Av herr **Äqvist m. fl.**, om inrättande av en avbetalningslånefond för mindre jordbruk och småindustri.

Praktiskt taget varje näringsidkare torde i större eller mindre utsträckning behöva anlita krediter i och för sin verksamhet. Av stor betydelse för verksamhetens jämna uppehållande är att krediter kunna ordnas på ett planmässigt sätt och utan alltför stora kostnader. Större välkända industriföretag med fastighetsinnehav äro ofta i den ställningen, att de direkt kunna anlita lånemarknaden genom uppläggandet av obligationslån, som förräntas och amorteras efter en på förhand uppgjord plan. För mindre jordbrukare och smärre industriföretag föreligger icke denna utväg, utan de måste anlita låneförmedlande mellanhänder vid täckandet av sitt kreditbehov, varvid främst torde komma i betraktande lån mot inteckning i fast egendom eller mot förlagsinteckning genom hypoteksföreningar, sparbanker och affärsbanker. I övrigt äro de hänvisade till kortfristiga revers- och växelkrediter hos affärsbankerna mot relativt dyra räntor. Trots att ränteläget för närvarande officiellt är lågt, blir emellertid räntan för dem, som ej hava de allra bästa säkerheter att erbjuda, även under nuvarande förhållanden hög och torde i allmänhet överstiga 6 %.

Bland mindre och medelstora jordbrukare samt industriidkare finnes stort behov av att på ett planmässigt och billigt sätt kunna ordna långfristiga krediter, och för dylika mindre företagare skulle det vara av synnerlig betydelse om möjlighet kunde skapas att erhålla lån på liknande villkor som större obligationslåneuppläggande industriföretag. I syfte att bereda en utväg härtill tillåta vi oss föreslå uppläggandet av en ny avbetalningslånefond under riksbankens förvaltning. Ur denna lånefond skulle till mindre jordbrukare och industriidkare lån kunna utlämnas å högst 15,000 kronor. Lånen skulle löpa med en ränta av $4\frac{1}{2}$, högst 5 %, och återbetalas inom förslagsvis 12 år, varav de tvenne första dock skulle vara amorteringsfria. Lånen skulle utlämnas och säkerheterna bedömas efter fullt bankmässiga grunder.

Den utlåningsverksamhet till enskilda personer, som riksbanken redan bedriver genom sin under åtskilliga år hopsamlade avbetalningslånefond, har varit till mycket stor och allmän nytta, och de förluster, riksbanken härvid lidit, hava, enligt vad vi hava oss bekant, varit mycket små. Och då utlå-

ningen från den av oss föreslagna nya avbetalningslånefonden för mindre jordbruk och industri endast skulle ske på fullt bankmässiga grunder, mot borgen eller annan säkerhet, som banken i varje särskilt fall kunde finna påkallad, synes förlustrisken för denna fond icke bliva större än för den gamla.

Med det stora kreditbehov, som vi kunna vitsorda föreligger för det mindre jordbruket likaväl som för småindustrien, skulle upprättandet av en avbetalningslånefond av här ifrågasatt karaktär bliva av allra största betydelse. Genom den planmässiga återbetalningen och den fasta låga räntesatsen skulle dessa avbetalningslån för låntagarna medföra stora fördelar samtidigt som säkerheter för dessa lån bleve lättare att anskaffa än för vanliga kortfristiga växelkrediter eller reverslån.

Vi inse väl att den allra största återhållsamhet ifråga om anslag till nya ändamål och behov är en absolut nödvändighet under nu rådande svåra budgetläge. Det torde likväl vara minst lika nödvändigt att med alla till buds stående medel nu söka stimulera den privata företagsamheten, så att näringslivet kan bereda nya sysselsättningsmöjligheter för de genom krisen arbetslösa och det nuvarande krisläget därigenom så småningom övervinnas.

Såsom ett led i detta arbete hava vi tillåtit oss väcka förslaget om upprättandet av en avbetalningslånefond för mindre jordbruk och småindustri, var till till att börja med torde böra anvisas 10 miljoner kronor. I den mån fonden tages i anspråk och visar sig bliva till avsedd nytta böra ytterligare medel till densamma anvisas.

Vi vilja i detta sammanhang erinra om, att riksgäldsfullmäktige lära hava upptagit till utredning frågan om att upplägga ett lån mot s. k. sparobligationer å små belopp. Därest dylika obligationer av staten utgivas, skulle småsparare, som eljest anlita postsparbanken eller de privata sparbankerna för hop-samlandet av kapital, beredas en möjlighet att med bibehållen säkerhetsgrad erhålla högre ränta än nu är fallet. Det synes oss som om erforderligt kapital till den av oss föreslagna avbetalningslånefonden borde kunna erhållas just med dylika s. k. sparobligationer, varigenom de små spararna så att säga bleve långgivare åt de små företagen. Mot postsparbanken har ju riktats den anmärkningen, att den drager pengar från de små insättarna landet runt och placerar dem i Stockholm. Det skulle, synes det oss, därför bliva en gärd av rättvisa om insättningarna i postsparbanken till en viss del överfördes till sparobligationer och de härför inbetalda medlen användes till att befrukta och uppmuntra den med stora kreditvärigheter kämpande mindre företagsamheten i olika delar av landet.

Med avseende å sättet för anskaffandet av de för fondens uppläggning erforderliga lånemedlen torde det emellertid icke böra ankomma på motionärerna att härom lämna anvisningar.

Under hänvisning till vad här ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville anslå ett belopp av 10 miljoner kronor att utgå av lånemedel i och för upprättandet av en avbetal-

ningslånefond för mindre jordbruk och småindustri enligt i motionen angivna grunder.

Stockholm den 19 januari 1933.

<i>Ernst Åqvist.</i>	<i>Elof Ljunggren.</i>	<i>Ola Jeppsson.</i>
<i>Gust. Mosesson.</i>	<i>Gustaf Olsson</i> i Ramsta.	<i>A. Danielsson.</i>
<i>Carl Björling.</i>	<i>P. J. Näslund.</i>	<i>A. Olsson</i> i Mora.
<i>Sven Olsson</i> i Rimforsa.	<i>O. E. Sandberg.</i>	<i>Oscar Osberg.</i>
<i>Johan Olofsson.</i>	<i>O. Johansson,</i> Edshyn.	<i>A. W. Lundén.</i>
	<i>Ivar Österström.</i>	
